

МАЛКО ПОЗНАТИ ЛИЧНОСТИ В БЪЛГАРСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ: РАДА ПЕТРОВА

Жоржета Назърска

Университет по библиотекознание и информационни технологии

Резюме: В статията се проучват професионалните усилия на първото поколение български жени с университетски дипломи след Освобождението за изграждане на средното и полувисшето девическо образование в страната и тяхната обществена изява, подчинена на идеята за социална модернизация и трансфер на знание. Биографичната историческа реконструкция представя житейския път и заслугите на Рада Петрова – дългогодишна учителка, директорка на Втора софийска девическа гимназия през 20-те години и на Висшата социална школа при Българския женски съюз през 1932 – 1944 г.

Ключови думи: българско женско образование, девически гимназии, Висша социална школа, Български женски съюз, Рада Петрова.

Въведение

В статията се проучват професионалните усилия на първото поколение български жени с университетски дипломи след Освобождението за изграждане на средното и полувисшето девическо образование в страната и тяхната обществена изява, подчинена на идеята за социална модернизация и трансфер на знание.

Биографичната историческа реконструкция представя житейския път и заслугите на Рада Петрова – дългогодишна учителка, директорка на Втора софийска девическа гимназия през 20-те години и на Висшата социална школа при Българския женски съюз през 1932 – 1944 г.

Биографични щрихи

Лала Стоянова е родена на 20 декември 1876 г. в Карлово. Връзката ѝ с родния град е силна и трайна. Тя се съдържа и в нейното лично име – традиционно за селището, но сменено на Рада след Първата световна война. Вероятно е родството ѝ с Евлогий и Христо Георгиеви и семейство Гешови. През годините тези

кръвно-родствени връзки са често използвани от членовете на фамилията за решаване на различни проблеми и им служат за социален трамплин [1].¹

Лала завършва един от ранните випуски (1896) на Пловдивската девическа гимназия [2] и се записва в Историко-философския отдел на Висшите женски (Бестужевски) курсове в Санкт Петербург – елитна имперска институция за обучение на девойки.² Нейни състудентки са стипендиантите Теодора Касабова, Райна Кметова, Анастасия Попова, Пена Маркова, Богдана Ляпчева, Анна Бойкикева и Жеча Теодосиева, впоследствие известни гимназиални учителки, както и археоложката Татяна Варшер.³ Няколко випуска по-късно там се дипломира Екатерина Златоустова – историчка, гимназиална учителка, висша администраторка в МНП и дейна феминистка [3].

Още в първи курс (1897) Лала Стоянова се омъжва за своя сънародник Николай Петров (1873 – след 1959), произхождащ от занаятчийско семейство в Разград и „кандидат по богословие“ в Петербургската духовна академия.

Фиг. 1. Лала Петрова като студентка, Санкт Петербург, 1897 г.¹⁵

Учителка, директорка и педагожка

Лала завършва в срок руския и френския езиков профил на Бестужевските курсове⁴, след което младото семейство постъпва на работа в цариградското екзархийско училище (1901 – 1903): Николай преподава руски език, а жена му – български и руски език. Назначението свидетелства за близки връзки на семейството на Лала с властимащите и вероятно за контакт на дипломирания богослов с екзарх Йосиф I. По това време в имперската столица училището, семинарията и болницата са институции на Българската екзархия, достъпни след стриктен подбор и препоръки от високопоставени личности. Кариерата на семейството върви възходящо до навечерието на Илинденското въстание, когато е принудено да напусне града заради опасност от нападения [4].

Петрови избират Разград – родното място на съпруга, там се ражда първородният им син Илия⁵. През 1904 г. се преместват в Русе, където Лала става учителка по български език в местната девическа гимназия (1904 – 1917), а Николай преподава в прогимназията (1906 – 1910). В дунавския град фамилията се увеличава със син Евгени и дъщеря Цветана [5].⁶

Русенската девическа гимназия е едно от най-старите женски училища в страната (основана е през 1862 г.), което от 1894 г. получава среден статут и постепенно се превръща в авторитетна институция. Колегите на Лала са предимно чуждестранни възпитаници с дипломи от Русия, Германия, Швейцария и Франция: опитните администратори Георги Кандиларов и Младен Синигерски, педагожката Елена Ганева-Стоянова, философката Райна Ганева, историчката Пия Паскалева, филоложките Мария Кабакчиева и Рада Гечева, лекарката Севаста Неделева и др. Рада Петрова се сближава най-вече с философката Димитрана Петрова (Иванова) – бъдеща лидерка на Българския женски съюз (БЖС), току-що върнала се в родния си град след престой в Шумен и Търново. Срещата им дава начало на доживотно приятелство, основано на взаимна симпатия, споделени духовни интереси, отдаденост на учителската професия и влечение към обществени проблеми [6]. Благодарение на подобна среда в периода 1904 – 1917 г. Петрова се утвърждава като една от най-способните учителки в града [7]. Неслучайно за професионални постижения е наградена с високия „Орден за гражданска заслуга – Дамски кръст“, III степен (1921) [8].

Фиг. 2. Рада Петрова и Димитрана Иванова като учителки в Русе, началото на XX век¹⁶

За да се предпази от руските бомбардировки срещу Русе по време на Първата световна война, петчленното семейство Петрови се мести в столицата (1917) [9]. Там Рада е назначена в Държавното музикално училище (1919) и Втора софийска девическа гимназия, където остава до пенсионирането си, с изключение на учебната 1922/1923 г., когато земеделската власт я мести в току-що откритата Новозагорска девическа гимназия, вероятно заради родството ѝ с лидерите на правителствената опозиция [10].⁷

Описвана като умна, енергична и властна [11], след Деветоюнския преврат тя поема директорския пост на Втора софийска девическа гимназия (1923 – 1928) – един от малкото примери в развитието на родното девическо образование [12].⁸ По това време училището има полувековна история и е сред най-добрите в столицата. Под ръководството на Петрова то увеличава значително броя на учениците си (през учебната 1926/1927 г. те

са вече 983), устройва лятна колония (1926 – 1930), сътрудничи си ползотворно с родителите и НПО [13].⁹

Втора софийска девическа гимназия не само заема челно място по отлично дипломирани зрелостнички, но и привлича талантиливи и мотивирани учителки от две поколения – пионерки на женското висше образование и дипломирани след Първата световна война.¹⁰ Сред тях се открояват преподавателките по български език Кръстина Гичева-Михалчева, Свобода Чардафонова, Олга Милетич-Балабанова и Евдокия Чанкова, по френски език Ружа Барбар и Екатерина Бреянова, по класически езици Екатерина Джансъзова-Мутафова, по история Елена Доброволска-Вранска, по математика Слава Наследникова, по музика Катя В. Д. Стоянова и Дора Букорещлиева, по философия Димитра Куцарова и др. Много от споменатите са продуктивни преводачки, публицистки, учени и обществени фигури, оглавяващи професионални, благотворителни и феминистки формации [14].

Фиг. 3. Директорката Рада Петрова (в центъра на горния ред) с ученички от Втора софийска девическа гимназия. Снимка от Деня за борба с туберкулозата, Карлово, 1926 г.¹⁷

Още от ранните си учителски години Рада Петрова има подчертан интерес към приложните страни на педагогиката. През 20-те години, подпомагайки семейния бюджет през следвоенната криза, заедно със съпруга си превежда повестите на известната

писателка Людмила Чарска. Тъй като са били свидетели на нейния успех в Русия, те без колебание представят на младите читатели забавните приключенски четива, изпълнени с поучителни теми за любовта, приятелството и училищния живот. Петрова се нарежда и сред ранните преводачи на юношеската проза на Сенкевич [15].¹¹ Дългогодишните търсения в областта на педагогиката водят учителката и до членство в Секцията по образование на Българската славянска женска група (1935 – 1937) – обединение не само на руски и чешки възпитаници, но и на радатели за южнославянски диалог, въпреки системата от международни договори след Първата световна война.¹²

Лидерка на женското движение

Възможно е интересът на Рада Петрова към женското движение да се формира в Русия, където „бестужевките“ дълги години се борят да бъде улеснен достъпът на момичета до висше образование и да се премахнат множеството етнически, религиозни и класови бариери пред кариерата на жените [16].

Още като учителка в Русе тя постъпва в местното Женско дружество „Добродетел“, създадено (1903) на основата на възрожденското „Ступанка“ и развиващо мащабна дейност за поддържане на професионално девическо училище и сиропиталище, ограмотяване и обучение на работнички и бедни гражданки [17]. До войните Петрова е избрана от негова подпредседателка и за делегатка на конгреса на БЖС (1910) [18].

По покана на председателката Юлия Малинова тя участва в редакционната колегия на сп. „Женски глас“ (1908 – 1914), избирана е за съюзна секретарка (1923) [19]. Когато през 1926 г. Димитрана Иванова застава начело на БЖС, Перова е привлечена първоначално в комитета за строеж на Кооперативен съюз „Дом на БЖС“¹³, а впоследствие за нейна заместничка (1931 – 1932) [20].

През 1932 г. на Петрова е поверена една от най-важните задачи на БЖС – управлението на новооткритата Висша социална школа (ВСШ). Стародавна идея на ръководството, тя става особено актуална след войната, когато остро изниква въпросът за нуждата от професионалисти, които не само да разбират от здравеопазване, но и да имат обществено и хуманитарно знание за превенция на социалните девиации. Школата е замислена по примера на Академията на Алис Саломон в Германия, с която лидерките на БЖС се намират в постоянна връзка и където изпращат девойки за обучение [21]. Рада Петрова допринася за каузата с най-добрите си качества – строгост, методичност и

упоритост [22], и с опита си на управителка на пансион за ученички и студентки с френски и немски език [23].

Училището адаптира германския пример и привлича с времето авторитетни лектори: професори по право, медицина и психология от Софийския и Свободния университет, хигиенисти и икономисти от практиката, специалисти по хранене и гимнастика и др. С подкрепата на БЖС и личните усилия на директорката на ВСШ е признат полувисш статут, а випускничките ѝ намират добър прием в полицията, здравно-съвещателните станции, общинските управи и др. [24].

*Фиг. 4. Лектори и студентки от ВСШ, София, 1936 г.
Втори ред, от ляво надясно: (2) Рада Петрова – директорка, (4) Димитрана
Иванова – председателка на БЖС, (6) Тони Зандхаге-Маркова и (8) Райна
Петкова – лекторки.¹⁸*

През 30-те – 40-те години Петрова е неуморима в полза на феминистката кауза, въпреки напредващата си възраст: подкрепя акциите на Благотворителното дружество „Княгиня Евдокия“, изнася публични сказки по съюзни въпроси, сътрудничи със статии и дописки на женския печат [25], участва в редколегията на сп. „Млада българка“, посветило се на новото поколение жени (1940 – 1943) [26].

Заклучение

Фиг. 5. Маслен портрет на Рада Петрова от Илия Петров, 1953 г.

Принудителното закриване на ВСШ през есента на 1944 г. и трансформацията на БЖС в тоталитарна организация през 50-те години съвпада с края на жизнения път на Рада (Лала) Петрова.¹⁴

Както мнозина свои връстници, тя става свидетелка на краха на всичките ѝ обществени идеали и утопии: феминисткото движение е унищожено и подменено с казионна структура, елитарното гимназиално образование с класически и полукласически профил и обучението на социални работници са ликвидирани чак до 70-те – 80-те години, прекъснато е естественото възпроизводство на образованите елити. В такава среда биографията и дейността на фигури като Петрова остават и до днес „отсъстващи“ от историята на българското образование и на нацията като цяло.

Бележки

¹ Сестрата на Лала е омъжена за оперния певец Стоян Николов – основател на Българската оперна дружба.

² <http://personalhistory.ru/db/db.php?table>, последно прегледан на 30.04.2023.

³ ЦДА, ф. 177К, оп. 1, а.е. 32, л. 107; а.е. 26, л. 363. Райна Кметова учителства в Старозагорската и Пловдивската девическа гимназия, Теодора Касабова (сестра на Гео Милев и на Пенка Касабова) – в Първа софийска девическа гимназия, Анастасия Попова – в Русенската девическа гимназия, Жеча Теодосиева – в

Шуменската девическа гимназия, Анна Бойкикева-Станкова (племенница на митрополит Натанаил Охридски) – в Пловдивската девическа гимназия. Татяна Варшер (1880 – 1960) – ученичка на проф. Михаил Ростовцев, осъществява първото комплексно археологическо изследване на Помпей.

⁴ ЦДА, ф. 177К, оп. 1, а.е. 32, л. 284; а.е. 174, л. 318.

⁵ Илия Петров (1903 – 1975) – художник, завършва ДХА, специализира в Мюнхен (1926 – 1928), учител по рисуване (1931 – 1941), професор по живопис в ДХА (от 1946 г.). Членува в „Родно изкуство“ и в Дружеството на новите художници (Босилков 1955, 13 – 14; ЦДА, ф. 2027К, оп. 1, а.е. 8, л. 1 – 18; Станева 1981, 29).

⁶ Евгени Петров е музикант, от 30-те години живее и работи в Берлин (+ след 1985 г.). Цветана Петрова е омъжена за д-р Георги Танчев.

⁷ ЦДА, ф. 177К, оп. 1, а.е. 534, л. 92.

⁸ Дотогава директорки на девически гимназии са били: Клотилда Цветишич и Рада Киркович на Първа софийска девическа гимназия, Райна Гатева на Русенската девическа гимназия и Анастасия Тошева на Старозагорската девическа гимназия.

⁹ ДА – София, ф. 501К, оп. 1, а.е. 5, 14, 75, 76, 77.

¹⁰ ДА – София, ф. 501К, оп. 1, а.е. 17, 18, 19.

¹¹ Лидия Чарска (1875 – 1937) – руска писателка. По-късно Петрова превежда и Логинов (1947).

¹² ЦДА, ф. 264К, оп. 6, а.е. 39, л. 21 – 22.

¹³ ЦДА, ЧП 605К, л. 1.

¹⁴ Умира между 1953 и 1969 г.

¹⁵ ЦДА, ф. 2027К, оп. 1, а.е. 28, л. 2.

¹⁶ БИА – НБКМ, ф. 584.

¹⁷ Личен архив.

¹⁸ БИА – НБКМ, ф. 584.

References/Литература

1. **Bosilkov, S.** Pliya Petrov. Sofia: BH, 1955, s. 12.

[**Босилков, С.** Илия Петров. София: БХ, 1955, с. 12.]

2. **Yubileen** sbornik po slučaj 50-godishninata na Plovdivskata devicheska gimnaziya i 70-godishninata ot otkrivaneto na pŕvoto balgarsko devichesko uchilishte v Plovdiv. Plovdiv: Hr. G. Danov, 1934, s. 123.

[**Юбилеен** сборник по случай 50-годишнината на Пловдивската девическа гимназия и 70-годишнината от откриването на първото българско девическо училище в Пловдив. Пловдив: Хр. Г. Данов, 1934, с. 123.]

3. **Nazarska, G.** Intelektualka ot „podranilo pokolenie“ – Ekaterina Zlatoustova, 1881 – 1952. – V: *Minalo*, 2005, 1, s. 84 – 94.

[**Назърска, Ж.** Интелектуалка от „подранило поколение“ – Екатерина Златоустова, 1881 – 1952. – В: *Минало*, 2005, 1, с. 84 – 94.]

4. **Petkanov, D.**, svesht. Moyat zhiznen pat. Otshumeli vodi. Sofia: Bolid ins, 2017, s. 64 – 65.

- [**Петканов**, Д., свещ. Моят жизнен път. Отшумели води. София: Болид инс, 2017, с. 64 – 65.]
5. **Staneva**, N. Dnevnik s prodalzhenie. Sofia: Profizdat, 1981, s. 280, 298.
[**Станева**, Н. Дневник с продължение. София: Профиздат, 1981, с. 280, 298.]
6. **Ivanova**, D. Spomeni. – V: **Daskalova**, Кр., **G. Nazarska**, R. **Roshkeva** (sast.). Ot syankata na istoriyata. Zhenite v balgarskoto obshtestvo i kultura. Izvori za istoriyata na zhenite: dnevnitsi, spomeni, pisma, beletristika. T. 2. Sofia: UI, 2021, s. 555.
[**Иванова**, Д. Спомени. – В: **Даскалова**, Кр., **Ж. Назърска**, Р. **Рошкева** (съст.). От сянката на историята. Жените в българското общество и култура. Извори за историята на жените: дневници, спомени, писма, белетристика. Т. 2. София: УИ, 2021, с. 555.]
7. **Otchet** na Rusenskata gradska devicheska gimnaziya „Knyaginya Evdokiya“ za uchebnata 1908/1909 g. Ruse, 1909; **Antonova**, E. I minaloto valnuva. 125 g. Gimnaziya „Baba Tonka“ – Ruse. Sofia: BZNS, 1989, s. 106; **Zartov**, I. Ot rusenskoto devichesko klasno uchilishte do Matematicheskata gimnaziya „Baba Tonka“ (1864 – 2014). Almanakh. 150 g. ideite namirat badeshteto. Ruse: Parnas, 2014.
[**Отчет** на Русенската градска девическа гимназия „Княгиня Евдокия“ за учебната 1908/1909 г. Русе, 1909; **Антонова**, Е. И миналото вълнува. 125 г. Гимназия „Баба Тонка“ – Русе. София: БЗНС, 1989, 106; **Зартов**, И. От русенското девическо класно училище до Математическа гимназия „Баба Тонка“ (1864 – 2014). Алманах. 150 г. идеите намират бъдеще. Русе: Парнас, 2014.]
8. **Uchilishten** pregled, 1921. T. 20, s. 217.
[**Училищен** преглед, 1921. Т. 20, с. 217.]
9. **Ivanova**, Spomeni, s. 557.
[**Иванова**, Спомени, с. 557.]
10. **Staneva**, Dnevnik, s. 9; srv. **Pironkova**, M. Gimnazialното obrazovanie v Balgaria, 1878 – 1944. Sofia: UI, 2015, s. 94 – 97.
[**Станева**, Дневник, с. 9; срв. **Пиронкова**, М. Гимназиалното образование в България, 1878 – 1944. София: УИ, 2015, с. 94 – 97.]
11. **Staneva**, Dnevnik, s. 289.
[**Станева**, Дневник, с. 289.]
12. **Zhenski glas**, 2023, 1 – 2, 20.10.1923.
[**Женски глас**, 1923, 1 – 2, 20.10.1923.]
13. **Yubileen** sbornik na gr. Sofia, 1878 – 1928. Sofia, 1928, s. 102 – 103; srv. **Pironkova**, Gimnazialното, s. 98 – 99.
[**Юбилеен** сборник на гр. София, 1878 – 1928. София, 1928; срв. **Пиронкова**, Гимназиалното, с. 98 – 99.]

14. **Nazarska**, G. Universitetskoto obrazovanie i balgarskite zheni, 1879 – 1944. Sofia: IMIR, 2003, s. 156 – 164, 175 – 191; **Nazarska**, G. Bulgarian Association of University Women, 1924 – 1950. – V: *Aspasia*, 2007, 1, s. 153 – 175.

[**Назърска**, Ж. Университетското образование и българските жени, 1879 – 1944. София: IMIR, 2003, с. 156 – 164, 175 – 191.]

15. **Charskaya**, L. A. Malkata ukrotitelka na lavove. Povest za detsa i yunoshi. Prev. R. P., N. P. Sofia: Pravo, 1920; **Charskaya**, L. A. Malkata samodiva. Povest v 3 ch. Prev. Lala (Rada) Petrova. Sofia: Pravo, 1921 – 1922; **Charskaya**, L. A. Prikazkite na knyaginya Dzhavakha. Prev. Lala (Rada) Petrova. Sofia: Armeijski voennoizdatelski fond, 1922; **Senkevich**, H. Stas i Neli v pustinyata. Povest v 2 ch. Prev. Rada Petrova. Ilyustratsii Iliya Petrov. Sofia: Franklin, 1923.

[**Чарская**, Л. А. Малката укротителка на лъвовете. Повест за деца и юноши. Прев. Р. П., Н. П. София: Право, 1920; **Чарская**, Л. А. Малката samodiva. Повест в 3 ч. Прев. Лала (Рада) Петрова. София: Право, 1921 – 1922; **Чарская**, Л. А. Приказките на княгиня Джаваха. Прев. Лала (Рада) Петрова. София: Армейски военноиздателски фонд, 1922; **Сенкевич**, Х. Стас и Нели в пустинята. Повест в 2 ч. Прев. от рус. Рада Петрова. Илюстр. Илия Петров. София: Франклин, 1923.]

16. **Fedosova**, É. P. Bestuzhevskie kursy – pervyĭ zhenskĭĭ universitet v Rossii (1878 – 1918 gg.). Moskva: Pedagogika, 1980, 62 ff.

[**Федосова**, Э. П. Бестужевские курсы – первый женский университет в России (1878 – 1918 гг.). Москва: Педагогика, 1980, 62 сл.]

17. **Ivanova**, Spomeni, s. 545 – 546; **Stoyanova**, R. Zhensko blagotvoritelno druzhestvo „Dobrodetel“. – V: **Nikolova**, V., R. **Stoyanova** (sast.). Daritelstvoto. Daritelски fondove i fondatsii v Balgaria, 1878 – 1951. T. 3. Sofia: P. Venedikov, 2011, s. 439 – 442.

[**Иванова**, Спомени, с. 545 – 546; **Стоянова**, Р. Женско благотворително дружество „Добродетел“. – В: **Николова**, В., Р. **Стоянова** (съст.). Дарителството. Дарителски фондове и фондации в България, 1878 – 1951. Т. 3. София: П. Венедиков, 2011, с. 439 – 442.]

18. **Ivanova**, Spomeni, s. 547; **Petrova**, V. Zaveshtani traditsii s obich i vseotdajnost. – V: *Balgarski ezik*, 1983, 1, s. 51 – 57.

[**Иванова**, Спомени, с. 547; **Петрова**, В. Завещани традиции с обич и всеотдайност. – В: *Български език*, 1983, 1, с. 51 – 57]

19. **Balgarski** periodichen pechat, 1844 – 1944. Anotiran bibliografski ukazatel. T. 1. Sofia: NI, 1962, s. 289; **Zhenski** glas, 1923, 1 – 2, 20.10.1923.

- [**Български** периодичен печат, 1844 – 1944. Анотиран библиографски указател. Т. 1. София: НИ, 1962, с. 289; **Женски глас**, 1923, 1 – 2, 20.10.1923.]
20. **Zhenski glas**, 1931, 5 – 6, 01.12.1931; **Zhenski glas**, 1932, 3 – 4, 10.11.1932.
[**Женски глас**, 1931, 5 – 6, 01.12.1931; **Женски глас**, 1932, 3 – 4, 10.11.1932.]
21. **Порова**, Kr. Traces of Rayna Petkova. In Search for a Balance between Social Control, Profession and Charity. – In: **Schilde, K., D. Schulte** (eds.). Need and Care – Glimpses into the Beginnings of Eastern Europe’s Professional Welfare. Opladen, Bloomfield Hills: Barbara Budrich Publishers, 2005, pp. 37 – 53.
22. **Станева**, Dnevnik, s. 25.
[**Станева**, Дневник, с. 25.]
23. **Zhenski glas**, 1932, 16, 25.05.1932.
[**Женски глас**, 1932, 16, 25.05.1932.]
24. **Пиронкова**, М. Visshata sotsialna shkola – pŭrviyat obrazovaten institut za podgotovka na sotsialni pedagozi v Balgaria. – V: *Sotsialna pedagogika – istoriya, teoriya i praktika*. Sofia: Farago, 2007, s. 309 – 314; **Порова**, Kr. Between Sofia and Berlin. Impulses and Background of the High Social School for Women at the Bulgarian Women’s Union (1929 – 1932). – In: *Balkanistic Forum*, 2022, 1, pp. 157 – 172.
[**Пиронкова**, М. Висшата социална школа – първият образователен институт за подготовка на социални педагози в България. – В: *Социална педагогика – история, теория и практика*. София: Фараго, 2007, с. 309 – 314.]
25. **Петрова**, R. Konferentsiyata na Zhenskata tsionisticheska organizatsiya v Balgaria. – V: *Zhenski glas*, 1931, 7, 15.12.1931, **Петрова**, R. Po sluchaj godishniya praznik na Sayuza. – V: *Zhenski glas*, 1932, 16, 25.05.1932; **Петрова**, R. Sayuznata oblastna konferentsiya. – V: *Zhenski glas*, 1933, 12, 01.05.1933; **Петрова**, R. Po sluchaij sayuznata godishnina. – V: *Zhenski glas*, 1934, 14 – 15, 31.05.1934; **Петрова**, R. Visshata sotsialna shkola kato postizhenie na Balgarskiya zhenski sayuz. – V: *Zhenski glas*, 1940, 13 – 14, 31.05.1940.
[**Петрова**, Р. Конференцията на Женската ционистическа организация в България. – В: *Женски глас*, 1931, 7, 15.12.1931; **Петрова**, Р. По случай годишния празник на Съюза. – В: *Женски глас*, 1932, 16, 25.05.1932; **Петрова**, Р. Съюзната областна конференция. – В: *Женски глас*, 1933, 12, 01.05.1933; **Петрова**, Р. По случай съюзната годишнина. – В: *Женски глас*, 1934, 14 – 15, 31.05.1934; **Петрова**, Р. Висшата социална школа като постижение на Българския женски съюз. – В: *Женски глас*, 1940, 13 – 14, 31.05.1940.]

26. **Petrova, R.** Obshtestven zhivot – neobkhdimostta ot sotsialni grizhi za zhenata rabotnichka. – V: *Mlada balgarka*, 1943, 4 – 5, s. 6 – 7.

[**Петрова, Р.** Обществен живот – необходимостта от социални грижи за жената работничка. – В: *Млада българка*, 1943, 4 – 5, с. 6 – 7.]

За автора

Жоржета Назърска е историчка, д-р по история, професорка по културно наследство в УниБИТ; има публикации в областта на историята, антропологията, религиозната педагогика.

За контакт с автора: nazarska@abv.bg